

Sygn. akt I ACa 924/19

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 29 stycznia 2021 r.

Sąd Apelacyjny w Białymstoku I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący	:	SSA Jarosław Marek Kamiński (spr.)
Sędziowie	:	SA Jadwiga Chojnowska SA Krzysztof Adamiak
Protokolant	:	Justyna Stolarewicz

po rozpoznaniu w dniu 29 stycznia 2021 r. w Białymstoku

na rozprawie

sprawy z powództwa (...) **Spółki z o.o. w B.**

przeciwko (...) **W. B. w G.**

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanego

od wyroku Sądu Okręgowego w Białymstoku

z dnia 4 października 2019 r. sygn. akt I C 1121/19

I. **oddala apelację;**

II. **zasądza od pozwanego na rzecz powoda kwotę 8.100 zł tytułem zwrotu kosztów procesu instancji odwoławczej.**

(...)

UZASADNIENIE

Powód (...) Spółka z o.o. w B. wnosił o zasądzenie od pozwanego (...)W. B. w G. łącznej kwoty 277.880,23 zł. z ustawowymi odsetkami za opóźnienie w transakcjach handlowych od 43 kwot i dat wyszczególnionych w pozwie tytułem należności za dostarczone pozwanemu wyroby i akcesoria medyczne (wynikające z 45 faktur VAT) oraz kwoty 7.514,85 zł. z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia wniesienia pozwu tytułem rekompensaty za koszty odzyskiwania należności, w wysokości 40 euro za każdą nieterminowo opłaconą fakturę wraz z kosztami postępowania.

Pozwany wnosił o oddalenie powództwa w całości oraz zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów postępowania.

Sąd Okręgowy w Białymstoku wyrokiem z dnia 4 października 2019 r. uwzględnił powództwo w całości.

Z ustaleń tego Sądu wynika, że strony łączyła umowa Nr (...) z dnia 19 kwietnia 2017 roku, której przedmiotem było sukcesywne zaopatrywanie pozwanego w środki dezynfekująco – myjące, zawarta w rezultacie dokonania wyboru oferty w trybie przetargu nieograniczonego z dnia 27 lutego 2017 roku.

Powód w wykonaniu tej umowy wydał pozwanemu wyroby i akcesoria medyczne o łącznej wartości 277.880,23 zł. Na okoliczność dokonanych transakcji wystawił następujące faktury:

- 1) nr (...) na kwotę 13.434,75 zł. z terminem płatności 26.07.2017 r.;
- 2) nr (...) na kwotę 9.212,40 zł. z terminem płatności 08.08.2017 r.;
- 3) nr (...) na kwotę 6.775,92 zł. z terminem płatności 03.09.2017 r.;
- 4) nr (...) na kwotę 9.212,40 zł. z terminem płatności 12.09.2017 r.;
- 5) nr (...) na kwotę 1.242,00 zł. z terminem płatności 02.10.2017 r.;
- 6) nr (...) na kwotę 6.775,92 zł. z terminem płatności 10.10.2017 r.;
- 7) nr (...) na kwotę 7.042,68 zł. - terminem płatności 30.10.2017 r.;
- 8) nr (...) na kwotę 745,22 zł. z terminem płatności 12.11.2017 r.;
- 9) nr (...) na kwotę 41,47zł. z terminem płatności 19.11.2017 r.;
- 10) nr (...) - na kwotę 9.236,16 zł. - termin płatności 13.02.2017 r.;
- 11) nr (...) na kwotę 11.485,80 zł. z terminem płatności 27.12.2017 r.;
- 12) nr (...) na kwotę 745,20 zł. z terminem płatności 07.01.2018 r.;
- 13) nr (...) na kwotę 9.957,60 zł. z terminem płatności 21.01.2018 r.;
- 14) nr (...) na kwotę 1.449,36 zł. z terminem płatności 03.02.2018 r.;
- 15) nr (...) na kwotę 11.903,76 zł. z terminem płatności 20.02.2018 r.;
- 16) nr (...) na kwotę 15.060,60 zł. z terminem płatności 31.03.2018 r.;
- 17) nr (...) na kwotę 11.696,40 zł. z terminem płatności 05.05.2018 r.;
- 18) nr (...) na kwotę 13.818,60 zł. z terminem płatności 25.05.2018 r.;
- 19) nr (...) na kwotę 2.484,00 zł. z terminem płatności 16.06.2018 r.;
- 20) nr (...) na kwotę 9.212,40 zł. z terminem płatności 08.07.2018 r.;
- 21) nr (...) na kwotę 4.872,96 zł. z terminem płatności 16.07.2018 r.;
- 22) nr (...) na kwotę 2.484,00 zł. z terminem płatności 20.07.2018 r.;

- 23) nr (...) na kwotę 6.509,16 zł. z terminem płatności 27.07.2018 r.;
- 24) nr (...) na kwotę 8.968,75 zł. z terminem płatności 21.08.2018 r.;
- 25) nr (...) na kwotę 243,65 zł. z terminem płatności 26.08.2018 r.;
- 26) nr (...) na kwotę 8.017,92 zł. z terminem płatności 15.09.2018 r.;
- 27) nr (...) na kwotę 11.648,88 zł. z terminem płatności 01.10.2018 r.;
- 28) nr (...) na kwotę 2.484,00 zł. z terminem płatności 29.10.2018 r.;
- 29) nr (...) na kwotę 9.212,40 zł. z terminem płatności 06.11.2018 r.;
- 30) nr (...) na kwotę 369,09 zł. z terminem płatności 01.12.2018 r.;
- 31) nr (...) na kwotę 9.212,40 zł. z terminem płatności 10.12.2018 r.;
- 32) nr (...) na kwotę 6.407,49 zł. z terminem płatności 25.12.2018 r.;
- 33) nr (...) na kwotę 3.654,72 zł. z terminem płatności 30.12.2018 r.;
- 34) nr (...) na kwotę 399,66 zł. z terminem płatności 01.01.2019 r.;
- 35) nr (...) na kwotę 1.319,91 zł. z terminem płatności 14.01.2019 r.;
- 36) nr (...) na kwotę 9.212,40 zł. z terminem płatności 28.12.2018 r.;
- 37) nr (...) na kwotę 597,69 zł. z terminem płatności 02.02.2019 r.;
- 38) nr (...) na kwotę 9.212,40 zł. z terminem płatności 20.02.2019 r.;
- 39) nr (...) na kwotę 239,85 zł. z terminem płatności 01.03.2019 r.;
- 40) nr (...) na kwotę 9.212,40 zł. z terminem płatności 17.03.2019 r.;
- 41) nr (...) na kwotę 1.046,61 zł. z terminem płatności 07.04.2019 r.;
- 42) nr (...) na kwotę 11.382,12 zł. z terminem płatności 14.04.2019 r.;
- 43) nr (...) na kwotę 9.212,40 zł. z terminem płatności 22.04.2019 r.;
- 44) nr (...) na kwotę 403,44 zł. z terminem płatności 01.05.2019 r.;
- 45) nr (...).H 00015/2019 na kwotę 3,69 zł. z terminem płatności 01.05.2019 r.

We wszystkich fakturach określono termin płatności na 60 dni od dnia jej doręczenia. Odbiór towaru i faktur pozwany potwierdził na odpisach faktur.

Terminy zapłaty należności z powyższych faktur upłynęły bezskutecznie. Wobec powyższego powód do każdej faktury wystawił noty obciążeniowe, z wyczeniem wysokości rekompensaty za koszty odzyskiwania należności w wysokości 40 euro za każdą nieterminowo opłaconą fakturę, na podstawie art. 10 w zw. z art. 11 ustawy z dnia 8 marca 2013 r. o terminach zapłaty w transakcjach handlowych (tj. Dz. U. i 2016 r. poz. 684).

Pomimo upływu terminów do zapłaty pozwany nie uregulował należności wynikających z faktur. Powód pismami z dnia 4 lutego 2019 roku oraz z dnia 9 maja 2019 roku wezwał pozwanego do zapłaty należności w ciągu 5 dni od daty otrzymania wezwania. Powyższe wezwania pozostały bez odpowiedzi ze strony pozwanego.

Zdaniem Sądu Okręgowego, strona powodowa w pełni wykazała, że służy jej dochodzona wierzytelność wobec pozwanego. Zgodnie bowiem z treścią wiążącej strony umowy, powód zobowiązany był do sukcesywnego zaopatrywania Zamawiającego w środki dezynfekująco-myjące, których asortymenty i szacunkowe ilości określone zostały w formularzu cenowym, stanowiącym załącznik do umowy. Powód sprzedał pozwanemu wyroby i akcesoria medyczne o łącznej wartości 277.880,23 zł. Na okoliczność dokonanych transakcji wystawił szereg faktur Vat, na których pozwany potwierdził odbiór towaru i faktur.

Sąd podzielił stanowisko powoda, iż przy umowach dostawy i sprzedaży częściami (partiami towaru) faktura jest podstawowym dowodem, dokumentującym fakt sprzedaży i wysokość roszczenia. Umowa określała tylko szacunkową wartość zamówienia, ceny towarów, sposób dostawy, termin dostawy, kary umowne, warunki płatności i postępowanie reklamacyjne. Natomiast to faktura stanowiła dowód sprzedaży towaru i jego wartości.

Końcowo wskazał, iż kwota rekompensaty za koszty odzyskiwania należności w wysokości 40 euro za każdą nieterminowo opłaconą fakturę, przysługuje na podstawie art. 10 w związku z art. 11 ustawy z dnia 8 marca 2013 r. o terminach zapłaty w transakcjach handlowych (tj. Dz. U. z 2019 r. poz. 118). W świetle cytowanych przepisów powód nie ma obowiązku wykazania, jakie poniósł koszty z tytułu odzyskiwania należności. W tym kontekście przytoczył stanowisko Sądu Najwyższego wyrażone w uchwale z dnia 11 grudnia 2015 r. sygn.. akt III CZP 94/15 i lex nr 1937939), z którego wynika, że rekompensata za koszty odzyskiwania należności w wysokości 40 euro, przewidziana w art. 10 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 2013 r. o terminach zapłaty w transakcjach handlowych, przysługuje wierzycielowi bez konieczności wykazania, że koszty te zostały poniesione. Roszczenie o rekompensatę w wysokości 40 euro powstaje po upływie terminów zapłaty ustalonych w umowie lub ustalonych zgodnie z art. 7 ust. 3 i art. 8 ust. 4 tej ustawy. Natomiast zgodnie z art. 8 ust. 1 powołanej ustawy - w transakcjach handlowych, w których dłużnikiem jest podmiot publiczny, wierzycielowi, bez wezwania, przysługują odsetki ustawowe przewidziane w tych transakcjach.

Wobec powyższego, powództwo uwzględnił w całości. O kosztach orzekł zgodnie z art. 98 k.p.c.

Powyższy wyrok pozwany zaskarżył apelacją w całości, zarzucając mu:

1. naruszenie przepisów prawa materialnego i procesowego w postaci art. 6 k.c. w zw. z art. 232 k.p.c. mające istotny wpływ na wynik postępowania, polegające na uznaniu, że doszło do skutecznego zawarcia umowy sprzedaży i jej prawidłowego wykonania przez powoda, doręczenia faktur VAT oraz nadszedł termin wymagalności roszczeń powoda względem pozwanego, podczas gdy powód nie sprostował ciężącemu na nim ciężarowi dowodowemu i nie przedstawił środków dowodowych należycie uzasadniających te okoliczności,

2. naruszenie przepisów prawa procesowego mające istotny wpływ na wynik postępowania, tj. art. 233 § 1 k.p.c. wyrażające się w dokonaniu dowolnej, a nie swobodnej oceny materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie, a polegające na sprzeczności istotnych ustaleń faktycznych dokonanych przez Sąd I Instancji ze zgromadzonym w sprawie materiałem dowodowym, dokonanych z naruszeniem zasad logiki i doświadczenia życiowego, polegające na uznaniu, że doszło do skutecznego zawarcia umowy sprzedaży i jej prawidłowego wykonania przez powoda, doręczenia faktur VAT oraz nadszedł termin wymagalności roszczeń powoda względem pozwanego, podczas gdy na podstawie zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego nie można dojść do takich wniosków

3. naruszenie przepisu prawa materialnego mające istotny wpływ na wynik postępowania, tj. art. 8 ust. 1 ustawy o terminach zapłaty w transakcjach handlowych polegające na jego nieprawidłowym zastosowaniu i przyjęciu wbrew treści tego przepisu, że powodowi należne są odsetki ustawowe w transakcjach handlowych pomimo, iż z przepisu tego wynika, że odsetki te należne są za okres od dnia wymagalności do dnia zapłaty, pod warunkiem, że powód spełni swoje świadczenie, a z materiału zgromadzonego w sprawie nie wynika czy powód świadczenie swoje spełnił, a także nie

zostało wykazane, by powód doręczył pozwanemu faktury VAT, a tym samym czy termin wymagalności świadczenia już nadszedł, a tym samym rozpoczął bieg okres odsetkowy,

4. naruszenie przepisów prawa materialnego w postaci art. 10 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 2013 roku o terminach zapłaty w transakcjach handlowych poprzez zastosowanie tego przepisu w sytuacji, gdy nie znajdował on zastosowania i uznanie, że powodowi należne są kwoty równowartości 40 euro tytułem rekompensat w sytuacji, gdy powód nie przedstawił żadnych dowodów, ani nawet twierdzeń uzasadniających jego roszczenie,

5. naruszenie przepisów prawa materialnego w postaci art. 481 KC z zw. z art. 5 KC i ich nieprawidłowe zastosowanie w sytuacji, gdy przepis art. 481 k.c. nie znajdował zastosowania i uznanie, że powodowi należne są odsetki za opóźnienie od kwot stanowiących równowartość rekompensat kwoty 40 euro, o której mowa w art. 10 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 2013 roku o terminach zapłaty w transakcjach handlowych w sytuacji, gdy przepis ten nie powinien mieć zastosowania, albowiem rekompensata, o ile jest należna, przybiera charakter zbliżony do kosztów sądowych i tym samym nie są należne od niej odsetki za opóźnienie, a nadto zasądzenie odsetek od tych kwot sprzeczne jest z zasadami współżycia społecznego,

6. naruszenie art. 98 KPC poprzez jego błędne zastosowanie i obciążenie pozwanego kosztami procesu.

Mając na uwadze powyższe, wniósł o:

1. przeprowadzenie dowodu z zeznań świadka B. K. (adres do wezwania jak dla pozwanego) dla udowodnienia stosowania u pozwanego prawa zamówień publicznych, faktycznego zawierania umów w formie pisemnej w każdej sprawie objętej przepisami wskazanej ustawy, zapisów umów dostawy i sprzedaży stosowanych przez pozwanego w zakresie terminu wymagalności roszczenia Wykonawcy wobec Zamawiającego (pozwanego), tj. 60 dni od dnia doręczenia faktur VAT,

2. zmianę zaskarżonego wyroku poprzez oddalenie powództwa w całości,

3. zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego zwrotu kosztów postępowania za obie instancje.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja okazała się bezzasadna i jako taka nie mogła prowadzić do modyfikacji zaskarżonego orzeczenia we wskazanym przez apelującego zakresie.

W pierwszej kolejności podkreślić należy, że Sąd Apelacyjny w pełni podziela i aprobuje ustalenia faktyczne poczynione przez Sąd I instancji, uznając je za prawidłowo osadzone w zgromadzonym materiale dowodowym, a w konsekwencji – przyjmując za własne. Także rozważaniom prawnym Sądu Okręgowego nie można postawić zarzutu naruszenia obowiązujących przepisów.

W apelacji sformułowano zarzuty naruszenia art. art. 233 § 1 k.p.c., a także art. 6 k.c. w zw. z art. 232 k.p.c., które okazały się całkowicie chybione.

Należy zauważyć, że wiążąca strony umowa z dnia 19 kwietnia 2017 r. miała w istocie rzeczy charakter ramowy, w tym znaczeniu, iż regulowała wprawdzie ogólne zasady współpracy handlowej stron, m.in. wykonywanie umowy, warunki dostaw i płatności, a także (w załącznikach) asortymenty wyrobów, szacunkowe ich ilości oraz wynagrodzenie powodowego wykonawcy; to jednak z oczywistych względów przewidywała, że spełnienie świadczenia wykonawcy nie nastąpi w formie jednorazowej dostawy środków dezynfekcyjno-myjących, ale będzie odbywało się sukcesywnie, czyli częściami odpowiadającymi aktualnym potrzebom pozwanego (§1 umowy).

W § 2 ust. 3 umowy strony ustaliły, że częstotliwość i wielkość poszczególnych dostaw będą uzgadniane z upoważnionym pracownikiem zamawiającego. Nie przewidziano przy tym, że te uzgodnienia wymagają jakiegś

szczególnej formy; można więc przyjąć, iż mogły to być ustalenia poczynione w każdej formie, w tym ustnie w rozmowie telefonicznej, bądź z wykorzystaniem korespondencji elektronicznej.

W § 3 ust. 2 umowy uzgodniły nadto, że faktura wykonawcy będzie dokumentem potwierdzającym dostawę towaru. Powód dołączył do pozwu 45 poświadczonych za zgodność z oryginałem odpisów faktur, na których znajdują się adnotacje pracowników pozwanego, że odebrali oni towar i sam dokument rozliczeniowy, jak również są uprawnieni do odbioru faktury. Tej treści adnotacje na fakturze stanowią w istocie rzeczy pokwitowanie spełnienia przez wykonawcę świadczenia niepieniężnego (wynikającego z faktury) - w rozumieniu art. 462 paragraf 1 k.c., z którym wiąże się domniemanie, że zostało ono spełnione należycie. Domniemanie wynikające z pokwitowania może być obalone, jako nie odpowiadające rzeczywistości stanowi rzeczy. W niniejszym postępowaniu pozwany jednak tego nie uczynił.

Nadto, powód dołączył do odpowiedzi na apelację – dowód księgowy w postaci potwierdzenia sald na dzień 30.11.2018, w którym główny księgowy pozwanego potwierdził istnienie zadłużenia wobec powoda ze wszystkich faktur wystawionych przed w/w datą.

W ocenie Sądu Apelacyjnego, powyższy dokument prywatny dodatkowo potwierdza, iż powód nie tylko spełniał swoje świadczenia wynikające z umowy, ale także doręczał pozwanemu faktury VAT. Od daty zaś doręczenia każdej faktury rozpoczynał bieg 60-dniowy termin do jej opłacenia (§ 3 ust. 2 umowy).

Wbrew wywodom skarżącego, powód wykazał zatem, iż przysługują mu nie tylko odsetki ustawowe za opóźnienia w transakcjach handlowych zgodnie z art. 8 ust. 1 ustawy z dnia 08.03.2013 r., ale także rekompensata, o której mowa w art. 10 ust. 1 tej ustawy, skoro zostały łącznie spełnione warunki zasadności wymienionych roszczeń, a mianowicie spełnienie świadczenia przez wierzyciela i nie otrzymanie zapłaty w terminie określonym w umowie.

Zdaniem Sądu Apelacyjnego, rekompensaty z tytułu kosztów odzyskiwania należności nie można utożsamiać z kosztami procesu. Jest to bowiem przewidziane przez prawo roszczenie materialnoprawne, do którego znajduje zastosowanie art. 481 k.c. w przypadku opóźnienia się dłużnika z jego spełnieniem. Dochodzenie z tego tytułu odsetek ustawowych za opóźnienie w niczym nie narusza art. 5 k.c. Ewentualne niedostatki finansowania szpitali ze środków NFZ nie mogą uzasadniać negatywnych konsekwencji dla współpracujących z nimi podmiotów.

Sąd Apelacyjny oddalił wniosek o przeprowadzenie dowodu z zeznań świadka powołanego w apelacji, ponieważ okoliczności, na jakie miał zeznawać, wynikają jednoznacznie z wiążącej strony umowy, która znajduje się w aktach sprawy. Nie budzi także wątpliwości obowiązek stosowania u pozwanego prawa zamówień publicznych.

Dlatego też apelacja pozwanego podlegała oddaleniu, o czym orzeczono na podstawie art. 385 k.p.c. (punkt I sentencji).

O kosztach postępowania apelacyjnego Sąd Apelacyjny rozstrzygnął na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. i art. 99 k.p.c., przy zastosowaniu art. 108 § 1 zd. 1 k.p.c. (punkt II sentencji).

(...)